Zaterdag 13 November 1943 DAGBLAD 60ste Jaargang, No. 4054

AMIGOE DI CURAÇAO

Dit blad verschijnt dagelijks (behalve s Zon. ags).
Abonnementsprijs voor het Staatsdeel
ƒ 1.50 per maand [Aruba ƒ 2.—] bij vooruitbetaling.
Afzonderlijke nummers ƒ 0.10.

Hoofdredacteur: Dr. JOH. HARTOG
Spreekuur van de Redactie 16—18 uur.
Redactie Tel. 1858.
Uitgeefster: Paulus-drukkerij, tel. 1550.
Bureaux: Conscientiesteeg 27—29.
Adres: Postbus 80, Willemstad.

Kantoor voor Redactie en Administratie Gebiedsdeel Aruba:
J. E. CROES, Postbus 14, Nassaustraat, Oranjestad, Telef. 38
Kantoor voor Administratie Gebiedsdeel Bonaire:
M. L. BOOI. Bredestraat, Kralendijk.

Duitse aanval op Leros.

Generaal Roatta als Stafhoofd van het Italiaanse leger ontslagen.

Geallieerd tegen-offensief in Midden China.

Korostysjev door de Russen veroverd.

Patrouilles van het 8e leger steken de Sangro over.

ONRUST IN ROETHENIË.

Verklaringen van den Hongaarsen Premier.

Ernest Agnew seint uit Londen:

Een haast chaotische toestand heerst in Karpato Rusland (Roethenië), de meest Oostelijke provincie van Hongarije en vroeger deel van Tsjechoslowakije, aldus werd gemeld door de Tsjechoslowaakse Regering in Londen, tegelijk met een vurige oproep van den Hongaarsen Premier Von Kallay aan zijn landgenoten om de uitbarstingen te onderdrukken. De Tsjechoslowaakse berichten zeiden, dat de guerrillero's, waarvan velen schiterend geleid worden door vroegere Hongaarse officieren, uitgebreide aanvallen doen over geheel Karpato Rusland en dat het gehele gebied kookt bij de nadering der Sovjet-legers. Er vonden honderden arrestaties plaats. In een beroep op de Hongaren om de orde te handhaven „zelfs nu de strijdkrachten van Duitsland, Rusland en de Angelsaksische mogendheden rondom ons liggen", legde Kallay in een redevoering bij de opening van het Parlement in Boedapest de nadruk op de noodzaak van militaire gereedheid. Ook verklaarde hij, dat het Hongaarse leger de grenzen van het land zal verdedigen.

De rede van Kallay, welke door de radio van Boedapest werd uitgezonden, maakte geen melding van de banden met Duitsland. De Premier echter deed de vreemde verklaring: „Wij moeten onze kans niet vergooien om onze eisen te kennen te geven wanneer de ingewikkelde problemen van Midden-Europa ter sprake zullen komen." (Londen, (AP) 12.11).

16 DUITSE OFFICIEREN TERECHTGESTELD.

De Britse radio zeide in berichten uit Stockholm, dat 16 Duitse officieren door het Duitse leger terechtgesteld werden „omdat zij naar Zweden poogden te vluchten". De radio zeide: „Deze officieren waren speciaal geoefend met de bedoeling hen naar het Russisch front te zenden." De uitzending werd door de Noordamerikaanse luisterdiensten opgevangen. (New York, (AP) 12.11).

„COMMUNISTISCHE" ACTIVITEITEN IN ROEMENIË.

Het DNB zeide in een bericht uit Roemenië, dat er „communistische" organisaties zijn ontdekt met afdelingen in Cernowitz en andere steden in Bukovina. Meer dan 50 personen zouden zijn gearresteerd. (Londen, (AP) 12.11).

GRAAF SFORZA ZIEK?

De Franse radio te Algiers zeide in een bericht uit Italië, dat de 70-jarige Graaf Sforza zich in een hospitaal bevindt en wacht om een dringende operatie te ondergaan. (Londen, (AP) 12.11.)

GENERAAL VATUTINS LEGER RUKT VOORUIT.

Eddy Gilmore seint uit Moskou:

„Terwijl Generaal Vatutins eerste Oekraïne-leger zich vooruit bewoog in Westelijke richting naar de belangrijke verkeers-centra Zjitomir en Korosten aan de Leningrad — Odessa spoorlijn, brak er een andere strijd op sovet in Wit-Rusland ten Zuiden van Retsjitsa in Wit-Rusland.

In de Pripet-moerassen tussen de rivieren de Pripet en de Dnjepr, rukken de Russische legers, nadat zij een gat sloegen in de danig versterkte Duitse linie, vooruit in Westelijke richting naar een ander knooppunt aan de Leningrad — Odessa spoorlijn. Dit knooppunt is de schilderachtige stad van Wit-Rusland, Kalinkovitsji, aan de lijn tussen Gomel en Polen en aan de Leningrad-Odessa spoorlijn en van zeer groot belang dus voor de Duitse plannen. Een bericht in „Izvestia" zeide dat de nieuwe Russische doorbraak ten Zuiden van Retsjitsa werd volbracht op 10 November na een langdurig bombardement door zware stukken van het Russische geschut. De Duitsers hadden hier talrijke loopgraven en een krachtig systeem van geschutspunten in de Pripet-moerassen. De nazie-bevelhebbers die hier een doorbraak hadden verwacht, hebben er grote versterkingen en voetvolk opgehoopt, en gemeld wordt dat deze troepen krachtig weerstand geboden hebben. Het eerste doel dat in Russische handen viel was de belangrijke hoofdweg. Daarna namen zij een dorp ten Zuid-Westen van Kalinkovitsji (Moskou, (AP) 12.11).

RUSSISCH COMMUNIQUÉ.

„Op 12 November veroverden de troepen van het 1e Oekraïne-front de stad Korostysjev districtscentrum van het Zjitomir-gebied. Ook veroverden zij meer dan 100 andere plaatsen, waaronder de grote plaatsen Trofimovka, Volodarak, Termatovka, Azukhovitsji, Sloboda Ukharskaya, Tenizevitsji, Fyodorovka, Metsja, Yetinetz, Russanovka, Likhovaya, Zamki, Tsjaikovka, Storchel, Slivtsjitsy, Slobodka, Sjakhvayekvetky, Vadoty, Balyatsjev, Gniletz, Sobolevka, Lipki, Krivoiye en de spoorwegstations Irsja, Penizevitsji en Skotsjische.

In het gebied van Fastov sloegen onze troepen vijandelijke tegenaanvallen met voetvolk en tanks af. Op het schiereiland van Kertsj leverden onze troepen gevechten ter uitbreiding van hun bruggehoofden en namen zij een aantal krachtige vijandelijke verdedigingspunten.

Ten Zuiden van Retsjitsa overkomen onze troepen de vijandelijke weerstand en vervolgden zij hun gevechten ter uitbreiding van hun bruggehoofden op de rechter oever van de Dnjepr; er werden nog verschillende plaatsen genomen.

In andere sectoren van het front vonden verkenningen, artillerie- en mortierenduels plaats. Op 11 November vernielden of ontwrichtten onze troepen aan alle fronten 113 Duitse tanks. 18 Vijandelijke vliegtuigen werden neergeschoten in luchtgevechten en door het afweervuur." (Moskou, (AP) 12.11).

GENERAAL ROATTA VAN ZIJN POST ONTHEVEN.

Officieel werd in het Geallieerde Hoofdkwartier bekend gemaakt, dat Generaal Mario Roatta, Stafhoofd van het Italiaanse leger, van zijn post is verwijderd.

De verwijdering van Roatta is het eerste tastbare bewijs, dat het Geallieerde Hoofdcommando van Badoglio eist, dat hij zich zal ontdoen van vroegere fascistische Bevelhebbers, die beschuldigd worden van schandelijk gedrag. Men zegt, dat Roatta stond op de lijst welke de Joegoslavische Regering had samengesteld van oorlogmisdadigers, welke na de oorlog zullen moeten worden berecht. De officiële verklaring gaf geen aanwijzing wie zijn opvolger zou kunnen zijn.

De beschuldigingen tegen Roatta zouden de eerste kunnen zijn, die zullen worden voorgelegd aan de Commissie der Verenigde Landen, welke in Londen zal worden gevestigd waar men waarschijnlijk zal beslissen of hij naar Joegoslavië gezonden zal worden ter berechting onder de voorwaarden van de Moskou-conferentie (Algiers, (AP) 12.11).

GEALLIEERD COMMUNIQUÉ VAN NOORD-AFRIKA.

„Als steun voor het 5e leger werden de vijandelijke stellingen aan de Golf van Gaeta op succesrijke wijze gebombardeerd door torpedojagers na het invallen van de duisternis op 8 November en wederom vóór de dageraad en na het licht worden op 9 November. De luchtmacht hielp met het werpen van bommen en lichtkogels.

De troepen van het 5e leger maakten plaatselijke vorderingen tegen een hardnekkige weerstand en in moeilijk terrein Actieve patrouilleringen duurden voort aan het front van het 8e leger. Vijandelijke tegenaanvallen werden afgeslagen.

Middelzware bommenwerpers van de Noordwestelijke Afrikaanse luchtmacht vielen gisteren spoorlijnen en bruggen tussen Civitavecchia en Orbetello aan, terwijl andere het vliegveld Berat Kucove en de olie-raffinaderij in Midden-Albanië aanvielen. Gevechtsbommenwerpers en gevechtsvliegtuigen zetten de aanvallen voort op motorvoertuigen, kanonstellingen, treinen en vijandelijke verbindingswegen. In Joegoslavië werd het voornaamste vliegveld te Mostar aangevallen en 3 locomotieven werden vernield te Opuzen. Nachtbommenwerpers vielen de rangeerterreinen te Pontassieve en Cecina aan in de afgelopen nacht. Tijdens deze periode werden 5 vijandelijke vliegtuigen vernield; 3 onzer toestellen worden vermist". (Geallieerd Hoofdkwartier van Algiers, (AP) 13.11).

COMMUNIQUÉ VAN CAIRO.

„Gisteren gingen de Duitsers de gehele dag door met het versterken van hun troepen, die Leros invaderen en trachten om hun strandhoofden te consolideren. De gevechten duren voort en worden verliezen aan den vijand toegebracht. Vluchten door lange afstands gevechtsvliegtuigen van de Royal Airforce werden boven het eiland uitgevoerd. In de afgelopen nacht vielen zware bommenwerpers het vliegveld Maritza (op Rhodos) aan en de aanvankelijke berichten wijzen op een geslaagde aanval. Er werden vele ontploffingen op het landingsterrein gezien en er ontstond een grote brand.

Het vliegveld Antimachia op Cos werd tijdens de nacht tweemaal aangevallen. Een vijandelijk convooi nabij het eiland Antikythera werd gisteren overdag door bommenwerpers en gevechtsvliegtuigen aangevallen. Een geleideschip rookte ernstig en ook werd een groot motorschip getroffen en in brand gezet. De scheepvaart en de haven van de Suda-baai op Creta werden tijdens de dag tweemaal door onze bommenwerpers aangevallen. Voltreffers werden gezien op de steigers. Van deze en andere verrichtingen worden 2 onzer vliegtuigen vermist". (Caïro, (AP) 13.11).

DUITSE AANVAL OP LEROS.

Als volgt luidt een communiqué van het Midden-Oosten:

„Duitse krachten hebben in de vroege morgen een aanval op Leros gedaan. Op sommige punten kreeg de vijand houvast en met zijn detachementen wordt gestadig afgerekend.

Op andere punten werd hij afgeslagen en verschillende landingsvaartuigen werden vernield of beschadigd. De Italiaanse strijdkrachten vechten zij aan zij met de Britse". (Caïro, (AP) 12.11).

CATROUX NAAR BEIROET.

Het Franse Nationale Comité maakte bekend, dat men Generaal Georges Catroux naar Beiroet stuurt met volledige macht om de toestand te regelen, welke onstaan is door de arrestatie van den President. (Algiers, (AP) 12.11).

SCHIETPARTIJEN TE BEIROET.

Franse tanks en pantserwagens verschenen 's morgens op de straten van de Libanese hoofdstad toen woedende menigten bijeenkwamen om te demonstreren tegen de arrestatie van den Libanesen President en de cabinetsministers. De Fransen openden het vuur op de menigten met machinegeweren en doodden verschillende burgers. Het volk wierp een granaat op een tank welke uitbrandde. (Beiroet, (AP) 12.11).

CHINEES TEGENOFFENSIEF.

Het Chinese Hoofdcommando maakte bekend, dat een tegenoffensief in Midden-China is ondernomen nadat de troepen enkele dagen terugvielen volgens het plan voor 30.000 Japanners die oprukten door het rijstland tussen de rivier de Jantse en het Tungtingmeer. Het communiqué zeide, dat de Chinezen de Japanse verdedigingsring rondom Itsjang doorbroken hebben niettegenstaande het hevige kanonvuur van den vijand en meer dan 10 strategische punten namen. Itsjang is het verste punt van de vijandelijke opmars in Midden-China.

Zjitomir gevallen, werd door Stalin bekend gemaakt.

Het nieuws van vandaag.

Britse en pro-Geallieerde Italiaanse troepen op het eiland Leros in de Aegeïsche Zee zijn gewikkeld in een bittere strijd tegen krachtige Duitse invasie-strijdkrachten die vier afzonderlijke strandhoofden op het eiland hebben gevestigd. De Duitsers voeren nog steeds versterkingen aan maar het Geallieerde Hoofdkwartier zeide, dat er geen quaestie van is, dat de toestand op het eiland critiek is. Door de ligging van Leros — ten Noord-Westen van Cos — zal het echter moeilijk zijn het eiland te behouden indien de Duitsers genoeg offers willen brengen om het te nemen.

Volgens de laatste berichten rukken zij dan ook reeds op naar de hoofdstad Lero.

In Rusland beweegt Generaal Vatutins 1e Oekraïne-leger zich snel voort om de twee nazie-legers van Noord en Zuid volkomen van elkaar te scheiden. Meer dan honderd plaatsen werden gisteren weer genomen, waaronder Korotysjev, op slechts 25 kilometer van Zjitomir verwijderd. De Russen zijn alzo in positie gekomen voor een rechtstreekse aanval op Zjitomir en naar men zegt zouden vooruitgeschoven kozakkeneenheden zich reeds in de onmiddellijke omgeving van de stad bevinden.

Het bruggehoofd bij Retsjitsa ten Westen van Gomel werd nog uitgebreid door de Russen, die behoedzaam langs de rand van de Pripet-moerassen oprukken.

Op het schiereiland van Kertsj zijn de genomen posities nog versterkt en reeds treffen de nazies voorbereidingen om de stad Kertsj te verlaten waarbij zij de gebouwen in lichterlaaie zetten.

In Italië komen de Geallieerden maar zeer langzaam verder. De Duitsers doen herhaaldelijk tegenaanvallen en het weer is ook niet bevorderlijk voor een snelle opmars. Patrouilles van het 8e leger staken de rivier de Sangro over en ruimden een Duits machinegeweernest op. Aan het front van het 5e leger deden de Noordamerikanen een aanval op een heuvel. De heuvel werd genomen; 30 Duitsers werden gedood en nog 30 gewond. De Duitsers trokken terug, liepen hierbij in hun eigen mijnenvelden en leden nog grotere verliezen. De Noordamerikaanse verliezen bedroegen 1 dode en 3 gewonden.

In Libanon is de toestand nog niet opgeklaard. Generaal Georges Catroux is door het Franse Nationale Comité gezonden naar de Levant met volledige volmacht. In Beiroet worden intussen gevechten gevoerd tussen volksmenigten en de Franse troepen.

In Midden-China zijn de troepen van Generalissimo Tsjang Kai Sjek in het tegenoffensief waarbij zij de Japanners hevige verliezen toebrengen. De troepen worden goed gesteund door de Geallieerde luchtmacht.

Europese invloeden in Latijns-Amerika.

Herleving en groei ervan na de oorlog te voorzien.

Paul van Zeeland over het na oorlogse vraagstuk.

De economische ontwikkeling van Mexico en Brazilië is omvangrijk.

De Zuidamerikaanse Oorlogsinspanning.

Hier volgt de text van de rede die in het Frans en in het Nederlands voor de microphoon van de Belgische Nationale Radio-Omroep van Londen uitgesproken werd door Paul van Zeeland, Voorzitter van de Belgische Commissie voor de studie der Na-oorlogse Vraagstukken.

Ik ben dus eens te meer te Londen terug. Ik kwam hier aan, na een lange rondreis, die mij tot ver in de Zuidzeeën bracht. Ik had hier het genoegen, enkele landgenoten aan te treffen, die er in geslaagd zijn korte tijd geleden uit het bezette land te ontsnappen en die bij machte waren wat vers nieuws te verschaffen. En gij kunt raden hoe angstvallig wij dan toeluisteren.

Enkele onder die vrienden zeiden me, dat het goed ware, u over de radio een paar van mijn indrukken uit mijn jongste reizen in Zuid-Amerika te vertellen. Ik treed heel graag in die wenk.

Ik had het voorrecht, de laatste tijd een hele reeks landen van Latijns Amerika te kunnen bezoeken onder meer Mexico, Costa Rica en nog weinige tijd geleden Brazilië.

In de eerste plaats vraag ik toelating te zeggen dat ik nog ontroerd ben bij de gedachte dat het beeld van ons vaderland ginds omhangen is met diepe, trouwe en warme sympathie.

Gij weet, dat de treurige gebeurtenissen van Mei 1940 in zekere geesten een pijnlijke verwarring hadden gesticht.

De houding van den Koning, van het leger en van het land zelf waren belasterd geworden en helaas, wat wij ook doen mogen, van laster blijven er steeds sporen achter.

Costa Rica's President studeerde in België.

Maar de toestand is nu volledig gewijzigd. Iedereen vindt vandaag dat de overgave van het Belgische veldleger op volstrekt eervolle wijze plaats geeft men zich rekenschap — nu het verloop van tijd toelaat beter te oordelen — dat het Belgische leger beter dan vele andere en ten minste evengoed als om het even welk ander leger gestreden heeft. België's aanzien werd dus ruimschoots in ere hersteld.

Vele vooroordelen werden uit de weg geruimd. Iedereen weet op welke waardige wijze de overgrote meerderheid van ons volk haar leed weet te dragen.

Iedereen kent de heldhaftige weerstand tegen den vijand. Iedereen is ontroerd door dat voorbeeld van heel een volk dat, de ergste beproevingen ten spijt, zijn tradities getrouw blijft. En dat alles, gevoegd bij de onverwoestbare herinnering aan de vorige oorlog, vormt de grondslag voor een werkelijk uitzonderlijke sympathie.

Om een voorbeeld te nemen uit een klein land: in Costa Rica hebben tal van geneesheren en ingenieurs in België gestudeerd. Zij spreken over ons land in bewoordingen, die u tot diep in het hart roeren. Voor hen is België een tweede Vaderland geworden en zij hopen het spoedig terug te zien, en zoals zij het vroeger gekend hebben.

De President van de Republiek heeft zelf zijn studiën in België volbracht. Zijn vrouw is een Belgische en zij neemt met hoge onderscheiding haar rol van eerste dame in het land waar.

Deze elementen waren misschien niet vreemd aan de krachtdadige houding die Costa Rica op een ernstig ogenblik van de geschiedenis aangenomen heeft. Gij weet voorzeker dat kleine land, waar de vrijzinnige instellingen sedert meer dan 100 jaar ordelijk en ononderbroken werken, het eerste was om, onmiddellijk na de Verenigde Staten, aan Duitsland de oorlog te verklaren.

Ik geloof wel dat er in Brazilië geen dag voorbijging zonder dat iemand me sprak over het bezoek dat Koning Albert, na de Geallieerde overwinning, aan dat land bracht.

Nu enkele woorden over onze landgenoten ter plaatse. Ik heb in al die landen in voeling kunnen treden met de Belgische kolonie die er bedrijvig is. Belgen en buitenlanders staan met dezelfde bewondering tegenover de manier waarop ons land op dit ogenblik de onrechtvaardige en zware last torst die er op drukt. Overal vond ik een Belgische kolonie, bezield met een uitstekende geest, die met hart en ziel uw lijden meeleeft, die alles doet om het aanzien van ons land hoog te houden en zijn economische positie te verdedigen.

Al deze koloniën wedijveren met elkaar in haar edelmoedigheid; haar bijdrage tot het werk van nationale solidariteit bewijst, dat zij het in haar vaderlandsliefde niet bij woorden laten. Zij hebben daar, trouwens, een ander en schitterend bewijs van gegeven; talrijke Belgen gaven in verschillende uithoeken der wereld hun positie en hun gezin om zich in de rangen van het Belgische leger in Groot Britannië of in Congo te scharen.

De eenheid van Latijns Amerika.

Maar laten wij spreken over de volken van Latijns Amerika. Ik werd getroffen door de eenheid, die in hun schoot tot stand gebracht werd ten overstaan van de oorlog, van de diepere beweegredenen en van het ideaal waarvoor wij strijden.

De Latijnse naties, die ofwel aan onze zijde staan ofwel de betrekkingen met de As afgebroken hebben, leveren een zeer belangrijke bijdrage tot de gemeenschappelijke krachtinspanning.

Meer nog: in die grote, nieuwe landen, die Duitsland de oorlog hebben verklaard, vond ik een bewonderenswaardige geestesgesteldheid. Zij willen zelf volop in de strijd. Zij willen troepen in de slag werpen.

Wanneer men bedenkt, dat hun verwijdering van het strijdtoneel hen vrijwaart tegen de onmiddellijke gevaren van de oorlog, voelt men bewondering voor zulke toewijding aan de gemeenschappelijke zaak.

Economische vraagstukken.

Op het gebied van de economische werkelijkheid, weet gij dat de meeste landen van het Zuidamerikaanse vasteland in een stadium van snelle en ontegenwoon omvangrijke economische ontwikkeling zijn getreden. Zo heeft

de stad Mexico, bij voorbeeld, op enkele jaren tijds een volledige gedaanteverwisseling ondergaan. De ontwikkeling van zekere stedencomplexen in Brazilië is bijna ongelooflijk. Ik heb een van die provinciesteden bezocht. Zij bestaat sedert 45 jaar en zij telt reeds twee-honderd vijftig duizend inwoners. Ik spreek er over omdat het bouwplan van de stad door een Belg werd ontworpen. Aldus vindt men overal over de wereld de sporen terug van de vruchtbare activiteit van onze landgenoten.

Zakenbetrekkingen van Europa met Zuid-Amerika liggen voor de hand.

De economische ontwikkeling van dat vasteland is een feit; een feit waar wij menige conclusie zullen moeten uit trekken. De ene zijn in ons voordeel, de andere zullen van onzentwege een krachtdadiger optreden vergen.

Dank zij der expansie van de Zuid-amerikaanse landen zullen wij zakenrelaties kunnen tot stand brengen en uitbreiden, die onze economie zal nodig hebben voor haar wederopbouw- en die trouwens vruchtdragend zullen zijn voor al de betrokken partijen.

Wij koesteren nochtans geen begoochelingen. Wij zullen onze methodes van economische doordringing voor deze markten grondig moeten wijzigen. De meeste dezer landen streven op dit ogenblik een rechtmatige en perfect opgevatte politiek na van geleidelijke industrialisering. Wij zullen voor de massa-producten en voor de half-verwerkte producten en hele cliëntele verliezen. Wij zullen onze productie moeten aanpassen en in nieuwe richtingen een verhoogde krachtsinspanning moeten leveren.

De wapens der overwinning.

Nog een laatste indruk: ik kwam te Londen uit Brazilië terug langs een lange omweg over oceanen en vastelanden. Ik was zo bevoorrecht deze reis te kunnen ondernemen in militaire vliegtuigen. Ik verbleef in een reeks van militaire kampen en bases, die door de Geallieerde in de verst afgelegen eilanden of in de moeilijkst te bereiken uithoeken aangelegd waren. Het was voor mij een aangename verrassing, en een hartversterking na te gaan, wat ik te zien kreeg. Alles samen wijst op een militaire kunde, die verder reikt dan al wat ge kunt indenken. Er werden echte mirakels van moed en van technische vaardigheid tot stand gebracht.

De overvloed van de uitrusting wekt de indruk van een onweerstaanbare macht. De tucht in die kampen lijkt me toe verrassende qualiteiten te bezitten. Zij is vlot, van boven tot beneden de rangorde, hoffelijk en toch is ze tevens vastberaden en zo doeltreffend als we het ook mogen wensen.

Na wat voorafgaat zal het u niet verwonderen dat ik zeg hoezeer ik nu, meer dan ooit, overtuigd ben van de overwinning van de Verenigde Naties. Ik begrijp nu, meer dan ooit, welke diepere oorzaken de schitterende overwinningen uitleggen, die de Geallieerden op alle fronten, zowel in Noord-Afrika, op Sicilië, te Orel als op de Stille Oceaan behaald hebben.

Neen, wij zijn er allen van doordrongen: ge zult niet tevergefs geleden, gestreden en weerstand geboden hebben. Het vonnis, waardoor gij uw vrijheid zult terugwinnen, staat reeds een tijdlang op de muur van het mensenlijk lot neergeschreven.

DE HEER EN MEVROUW

Schendstok-Maessen

geven met blijdschap kennis van de geboorte van hun zoon

Johan Rudolph Henri.

Aruba, 7 November 1943.

DEN HEER EN MEVROUW:

Paul G. Loewenthal

geven met groote blijdschap kennis van de geboorte van een dochter:

MARLENE.

CURACAO 12 NOVEMBER 1943.

Curaçao.

Primitief Curacao.

De anarchie, die hier immer heerst op het gebied van verkeersmiddelen, blijft met de dag toenemen. Was de toestand vroeger zo, dat het van de gril van een truckchauffeur afhankelijk was of men ergens naar toe kon gaan, en gelukte het inderdaad nog wel eens, thans is dit vrijwel uitgesloten. De chauffeurs, die een bordje aan hun autowrak — fatsoenlijke truckjes behoren al tot de uitzonderingen — hebben hangen, degenen die deze bordjes wel hebben, zijn evenmin toegankelijk voor het publiek, omdat zij zeggen vaste klanten te hebben of helemaal niets zeggen, maar doorrijden. Van de stad naar Santa Rosa rijden bussen, maar zoals bekend is het maar een op de zoveel, die gelegenheid krijgt mede te rijden, omdat de administratie van het Autobusbedrijf Curaçao, waarvan wij aanvankelijk hoge verwachtingen koesterden, ten enenmale te kort schiet in het tegemoet komen aan de aanvrage om vervoer en niet eens telefonisch te bereiken is voor het geven van inlichtingen.

In de bussen van de Schottegatlijn kan men inderdaad meestal wel een plaatsje krijgen, al komt het ook hier voor, dat de bus vol met schoolkinderen zit. **De Santa Rosa-lijn is practisch nimmer te gebruiken.** Reeds een kwartier of meer voor dat deze bus aankomt, staan de mensen gereed, arglistiglijk naar elkaar loenzend. Zodra de bus aangekomen is, begint men de uitstappende passagiers te molesteren, omdat ieder wil trachten zich in de bus te wringen, hoewel natuurlijk eerst de anderen uit moeten stappen.

Als het dan eindelijk gelukt is aan de inzittenden om uit de bus te komen (hetgeen met stompen en trappen van de buitenstaanders gepaard gaat), dan begint er een ware vecht- en worstelpartij (ook niet zonder elleboogstoten en stompen) om in de bus te komen. Behalve op de heel stille uren, kunnen slechts 28 van de aanwezige mensen mede, omdat het een „grote" bus, d.w.z. een bus van omvang en model, zoals die vele jaren geleden tussen de Veluwse dorpen nog wel eens op en neer hotsten. De rest blijft achter. Genomen proeven hebben ons doen zien, dat meestal onder deze 28 lieden verschillenden reeds aan de Penweg uitstappen. Niemand zal hun het recht betwisten om van de bus gebruik te maken; overal ter wereld geldt het met openbare vervoermiddelen, dat wie het eerst komt, het eerst meegaat. Wij vragen ons evenwel af, of er niets aan te doen is, dat zulke lieden de Schottegatlijn nemen, die eventueel ook om de Pen zou kunnen rijden, omdat op deze wijze mensen, die naar Santa Rosa of Van Engelen moeten, gedupeerd worden, want de mop van de buslijn in quaestie is, dat men dan **maar even een uur moet wachten om weer een zeer geringe kans te hebben.**

Aan de andere buslijnen worden nu en dan verbeteringen aangebracht door meer ritten in te leggen, aan de Santa Rosa-lijn is nog niets verbeterd, alle klachten ten spijt. De chauffeur heeft order niet meer dan 28 lieden in de bus te laten en veiligheidsmaatregelen zal elkeen eerbiedigen. Wij vragen ons evenwel af, of de onbeschrijfelijke bende, die het Gouvernement reeds enkele decennia op verkeersgebied hier gedoogt, niet toelaat, misschien drie mensen op een bankje te zetten, omdat in de tijd, toen dit nog wel **mocht — tot** enige weken geleden werd de bus geheel afgeladen — gebleken is, dat er voor eBrg Altena in de regel voor ieder al zitplaatsen zijn vrij gekomen. Hetgeen niet wegneemt, dat de lijn naar Santa Rosa tenminste om het kwartier moet gaan rijden en evenals alle lijnen ook de gehele avond, dan moet het Gouvernement, dat voor zoveel onbelangrijke en vaak luierende baantjes zulke hoge salarissen beschikbaar stelt, hier maar eens een enkele keer iets doen in het algemeen belang en meer chauffeurs in dienst nemen.

Zoals het thans is, is het bijna uitgesloten op Santa Rosa aan te komen. Huisgezinnen worden in de war gestuurd, mannen kunnen niet naar huis na hun dagtaak (zijn volkomen aan de straat overgeleverd, daar er niet eens een behoorlijk café in de buurt is, waar men de uren zou kunnen doorbrengen, tenminste niet tegen civiele prijzen), afgesproken bezoeken derailleren, enz.

Opbellen kan men meestal niet naar huis, omdat er geen telefoontoestellen meer zijn en men bij de Landsradio niet zo vooruitziende blik heeft gehad, dat er voldoende reservetoestellen in voorraad genomen werden, toen dit nog kon. Ook in dit opzicht blijkt het Gouvernementsmonopolie, dat de prikkel der concurrentie mist, weer het ongeluk voor het publiek te zijn.

Een brief schrijven uit de stad naar Van Engelen is ook niet aan te raden, want hier spant het Gouvernement in dienstbetoon de kroon! Evenals in vroegere eeuwen wel in achterlijke landen gebruikelijk was, wordt op Van Engelen — een van de drukste woonwijken op 5½ kilometer van het centrum van de stad gelegen, dit voor de buitenlanders, die het lezen — **slechts tweemaal per week de post bezorgd:** alleen op Dinsdag en Vrijdag. Wie dus Vrijdagavond een brief post, kan — als de brief niet zoek raakt, wat bij de Curaçaose posterijen herhaaldelijk voorkomt, ook al komt een brief dan later wel eens terecht — erop rekenen, dat hij Dinsdagmiddag ter plaatse komt. Als men naar het 2½ kilometer verder gelegen Santa Rosa wil schrijven, moet men nog meer tijd hebben, want in Santa Rosa op 8 kilometer van het hoofdpostkantoor — de bekende schuur op het Fortplein — wordt de post uitsluitend op Vrijdag bezorgd. Telefoneren en schrijven is dus even onmogelijk als er met een bus naar toe gaan.

Dan gaat men maar naar het Telegraafkantoor om dan maar een telegram naar huis te sturen. Ook dit is echter onmogelijk, want locale telegrammen worden hier niet aangenomen.

VAN DE LAARSCHOT ZONG.

De Zwanenzang van verduisteraar Luitenant Adjudant Emile Christiaan Johan Marie van de Laarschot is ten einde. De Verduisteraar, die overmorgen als zodanig aftreedt, heeft om alles weer goed te maken, de verduistering opgeheven. Het is weer Phase B.

VOOR PATER OFFERMANS.

Morgen zullen de leden van de Liga Eucaristica en de Centro Social Católico de Hoogmis laten opdragen ter intentie van Pater Philippus Offermans O.P. in de Kerk van Onze Lieve Vrouw van de H. Rozenkrans te Pietermaai. Na afloop van de plechtigheid zal er gelegenheid bestaan den Feesteling geluk te wensen in de zalen van de Centro Social Católico te Pietermaai.

DE PATRIARCH DER MARONIETEN.

Een van de vele zetfouten in ons blad van gisteren — welke als gevolg van de Curaçaose toestanden er niet uitgewerkt kunnen worden — noemde Zijne Gelukzaligheid Antonius Petrus Arida den Patriarch van het Antiochië der „Marionetten". Het laatste woord moet natuurlijk Maronieten zijn. De Maronieten vormen de enige Oosterse Kerk, welke geheel katholiek is; er bestaan geen schismatieke Maronieten. Vrijwel de gehele bevolking van de Libanon is Maroniet en de Patriarch is hun geestelijk en door Zijn prestige ook practisch hun wereldlijk hoofd. Een Patriach is na den Paus — die in feite ook Patriarch is, nl. van West Europa en de overige werelddelen — in rangorde de hoogste Kerkvoogd. Van alle Patriarchen is in de practijk de Paus de eerste en de die van de Maronieten de tweede.

VOEDSELPAKKETTEN.

Het Informatie Bureau van het Rode Kruis deelt mede, dat men van Maandag 15 November as. af voedselpakketten via het Rode Kruis naar Nederland kan versturen. De prijs van 1 pakket bedraagt ƒ 7.50.

Het Kantoor Pietermaai is geopend van 9 tot 12 uur en van 15 tot 17 uur; Zaterdagen van 9 tot 12 uur. Zon- en Feestdagen gesloten.

PATER DE GROEN O.P.

Naar ons nader uit New York wordt bericht, is Pater Norbertus de Groen O.P. opgenomen in het hospitaal „Calvary House". Zijn toestand baart zorg. Een terugkeer naar Curaçao moet als uitgesloten worden geacht.

VERENIGINGSNIEUWS.

— **Rif-terrein:** Zondag as. 10 uur Jong Bonaire — Republiek. Veld B. is afgestaan aan Jong Suriname. 16 uur Semie Finale C.S.R. — De West (Scheidsrechter Scorea).

— **Juicio-terrein:** 16 uur D.S.C. — Ecuador.

WIJZIGING.

Met de opheffing van de verduistering zal het Lof, dat in de Sint Anna kerk des Zondags zou worden gehouden om 17.30 uur, nu gehouden worden om 19 uur.

(Vervolg van pagina 4)

digd was en de aandacht vestigden op het grote belang, dat het door een eigen afgevaardigde zou deelnemen aan het werk van de Onderzoekings-Commissie.

Het ligt dan ook in de rede, dat de Staten belangstelling tonen voor de door mij zo juist vermelde vraag.

Ik zou u daarom willen voorstellen de volgende brief tot Zijne Excellentie den Gouverneur te willen richten:

„Naar de Staten vernomen hebben, zou er onlangs een bijeenkomst van de Onderzoekings-Commissie (Research-Council) van de Engels-Noordamerikaanse Caraïbische Commissie hebben plaats gehad, dan wel binnenkort bij elkaar worden geroepen.

In verband met de onder dato 20 September jl. No. 68 tot Uwe Excellentie gerichte brief, waarin zij hun teleurstelling uitspraken over het feit, dat Curaçao niet door een eigen gedelegeerde ter conferentie van de Engels-Nooramerikaanse Caraïbische Commissie op St. Thomas vertegenwoordigd was en de aandacht vestigden op het grote belang, dat het door een eigen afgevaardigde zou deelnemen aan het werk van de Onderzoekings-Commissie, hebben de Staten grote belangstelling voor de vraag of dit nu heeft plaats gehad, dan wel zal geschieden.

Zij zouden het dan ook zeer waarderen, indien Uwe Excellentie hen omtrent deze vraag zou willen inlichten. Indien het antwoord ontkennend is, zouden zij gaarne ook de reden vernemen."

Hierna wordt de vergadering gesloten.

[Te betreuren was het, dat Statenlid José M. P. Kroon, de grote strijder voor de volkswoningbouw, wegens ziekte verhinderd was deze belangrijke vergadering bij te wonen. Hem zij hier een eervolle plaats voor zijn arbeid in deze gepresteerd. — Redactie]

Buitenland.

DAG VOOR DE DANKZEGGING.

President Roosevelt bepaalde Donderdag 25 November als de traditionele dag „om dank te brengen aan God voor Zijn zegeningen".

„Gods hulp aan ons is dit jaar groot geweest in de opmars naar vrijheid voor de gehele wereld. In broederschap met de krijgers van andere Verenigde Landen hebben onze dappere mannen overwinningen behaald, onze woningen vrijgemaakt van leven in een vrije wereld. Onze smederijen en haarden en fabrieken hebben goed gewerkt; en onze wapens hebben niet gefaald.

Onze boeren, victorie-tuiniers en vrijwillige helpers bij de oogst hebben de grootste voorraad vergaard en opgeslagen in schuren en kelders. Onze algehele voedselopbrengst voor het jaar is de grootste in de annalen van ons land.

Voor al deze dingen zijn wij uiterst dankbaar en wij weten ook, dat zulke grote genaden van ons de grootste mate van offers en dienstvaardigheid eisen". (Washington, (AP) 12.11).

DE GAULLE WIL OOK COMMUNISTEN IN ZIJN REGERING.

Generaal De Gaulle verklaarde aan verslaggevers te hopen, dat de communisten een of twee mannen zullen aanwijzen voor deelneming in zijn regering. Sommige van zijn medewerkers zeiden, dat hij van plan is hun de posten van Productie en Gezondheid aan te bieden. De communisten stelden Etienne Fajon, vroeger communistische afgevaardigde van de Seine, voor om een plaats te bekleden in het Comité met een program om de Franse zaak te propageren. (Algiers, (AP) 12.11).

MUITERIJ ONDER DE DUITSERS IN FRANKRIJK?

De radio van Algiers zeide, dat volgens onzijdige kringen een muiterij uitbrak onder de Duitse strijdkrachten in Frankrijk toen zij op het punt stonden naar Rusland te vertrekken. Er werden geen verdere biezonderheden over gemeld. (Londen, (AP) 12.11).

DUITSE OPMARS NAAR HOOFDSTAD VAN LEROS.

De radio van Londen zeide hedenmorgen uit Caïro, dat de Britten nog in bezit zijn van het eiland Leros en dat het Italiaanse garnizoen op het eiland vecht aan de zijde der Britten tegen de Duitse eenheden. Men zeide, dat „de voornaamste Duitse opmars zich in de richting van de stad Lero zelf schijnt te bewegen". (New York, (AP) 13.11).

DE TSJECHEN SLOEGEN AAN HET MUITEN.

De Britse radio zeide, dat 150 Tsjechen, die gedwongen werden tot dienst in het Duitse leger onlangs nabij Toulouse aan het muiten sloegen. Zij doodden hun Duitse ...aer-officier. Een detachement van de nazie elite-garde moest worden opgeroepen om de Tsjechen onder bedwang te brengen. (New York, (AP) 13.11).

LUITENANT WINANT IN DUITSLAND GEVANGENEN.

Luitenant John G. Winant Jr. is krijgsgevangene in Duitsland. Dit werd bekendgemaakt bij de woning van den Noordamerikaansen Ambassadeur en Mevrouw Winant in Londen. Enige tijd geleden werd gemeld, dat Winant Jr. vermist werd na een luchtaanval op Duitsland. (New Hampshire, (AP) 12.11).

COMMUNIQUÉ VAN NEW DELHI.

Een Brits communiqué luidt als volgt:

„Donderdag deden duikbommenwerpers van de Raf machinegeweer- en bomaanvallen op de door den vijand bezette dorpen op het schiereiland Mayu. Tegelijkertijd deden Mohawk gevechtsbommenwerpers aanvallen op de vijandelijke stellingen in het gebied van Kalemyo. Grote branden waren het gevolg van deze aanvallen en men zag bommen vallen op de doelen.

Gevechtsvliegtuigen, op vluchten tegen vijandelijke verbindingen ten Zuiden van Mandalay, beschadigden een locomotief en verschillende riviervaartuigen en beschoten verschillende andere doelen. Gedurende de nacht deden zware bommenwerpers een aanval met brandbommen op de spoorweginstallaties te Insein nabij Rangoen. Ook de stad Rome onderging een bombardement en men zag bommen ontploffen langs de spoorweg. Een van onze voorste vliegvelden werd gisteren door Japanse gevechtsbommenwerpers aangevallen.

De aangerichte schade was gering maar wel waren er enkele slachtoffers onder de burgerbevolking. In de vroege morgen van vandaag naderden vijandelijke gevechtsvliegtuigen Ceylon en het vliegveld van Madras. Een vliegtuig werd vernield en een ander beschadigd. Er vielen geen bommen. Van al deze verrichtingen wordt geen van onze vliegtuigen vermist" (New Delhi, (AP) 12.11).

AANVALLEN OP NOORDAMERIKAANS VLIEGDEKSCHIP AFGESLAGEN.

De Noordamerikaanse Secretaris van Marine Frank Knox zeide, dat een groot Noordamerikaans vliegdekschip vier verschillende aanvallen door Japanse vliegtuigen in het gebied van Bougainville heeft afgeslagen. Het scherm van het afweervuur en de verdedigende vliegtuigen was zo doeltreffend, dat „een groot percentage" van de aanvallende vliegtuigen, torpedobommenwerpers en bommenwerpers, werd neergeschoten. Voorts zeide hij, dat geen enkel schot van de aanvallende vliegtuigen doorkwam naar het vliegdekschip en dat „geen deuk" werd gemaakt in het grote schip. Knox zeide, dat geen biezonderheden van het gevecht op dit ogenblik kunnen worden bekendgemaakt, doch beloofde later een volledig verslag. Hij maakte melding van de aanval bij het ontkennen van de „fantastische beweringen" der Japanners, dat zij vele Noordamerikaanse schepen in de Stille Zuidzee tot zinken hebben gebracht. (Washington, (AP) 12.11).

AANVALLEN OP DUITSLAND.

Als volgt luidt een communiqué van het Britse Ministerie van Luchtvaart:

„In de afgelopen nacht vielen Mosquito's van het Bommenwerperscommando doelen in het Westen van Duitsland aan. Vliegtuigen van het Gevechtscommando vielen een vijandelijk patrouillevaartuig nabij Boulogne aan en boorden het in de grond. Andere gevechtsvliegtuigen op patrouillevluchten vielen spoorwegobjecten in Noord-Frankrijk en België aan. Geen onzer vliegtuigen wordt vermist." (Londen, (AP) 13.11).

HET OLIE-VERVOER NAAR MONTEVIDEO EN BUENOS AIRES.

Het blad „Journal of Commerce" deelde mede, dat het tarief voor het vervoer van petroleum van Aruba en Curaçao naar Montevideo en Buenos Aires door de Administratie van de Oorlogsscheepvaart voor de tankers van de Consolidated is vastgesteld op $ 8.16 per ton van 2240 Engelse pond met een bijslag van 80%. Het vroegere tarief van de Consolidated naar Montevideo bedroeg $ 7.69 plus 82% en naar Buenos Aires $ 8.07 80% (New York, (AP) 12.11).

NEDERLAND.

POLITIEKE ARRESTATIES IN SURINAME.

Wij lezen in „De West":

Enige dagen geleden werden een paar jongemannen aangehouden door de politie.

Zij worden ervan verdacht leden te zijn van een geheime politieke organisatie.

Aangezien de zaak thans door de militaire autoriteiten onderzocht wordt, is het minder gewenst daarop nader te gaan.

Wij hebben evenwel een verzoek.

In het Bagno van Frans Guyana, waar zich het schuim van het Franse Imperium bevindt maakt men onderscheid tussen Transportes (de grootste misdadigers). Rélégues (dieven, die Onverbetelijk zijn) en Déportés politiques (politieke gevangenen).

Elke categorie bevindt zich in een bepaald kamp. De politieke gevangenen bevinden zich op het eiland Diable (Duivelsland) dus niet samen met gewone misdadigers.

Het is ons bekend, dat vier van de zes jongens, die zich in voorlopige bewaring bevinden, naar de gevangenis in fort Zeelandia zijn overgebracht.

Wie op de hoogte is van de toestand in Zeelandia, moet erkennen dat deze verre van ideaal is.

Wij willen daarom de autoriteiten verzoeken, deze jongemannen, die — indien zij schuldig zijn — zich alleen op politiek terrein hebben bewogen, niet te laten in het gezelschap van allerlei boeven met alle slechte gevolgen daarvan.

50 JAAR ORGANIST.

Wij lezen in „De Surinamer":

„Naar wij vernemen, zal de heer W. van Kanten Zondag 7 November de dag gedenken, dat hij voor 50 jaar werd aangesteld als Organist bij de R. K. Missie".

De Heer van Kanten heeft verschillende kinderen en kleinkinderen op Curaçao.

ONDERGRONDS PARAMARIBO.

„De Surinamer" schrijft:

Na de razzia op zedelijk gebied, is er thans een gaande met politieke achtergrond. Naar wij vernemen zijn reeds verscheidene personen aangehouden en naar verluidt zullen er nog meer volgen. Zoals het voor enkele weken ging zo gaat het nu: er wordt vermoed, dat er vooraanstaande personen bij betrokken zijn.

KERSTENS ONDERVOORZITTER.

Minister P. A. Kerstens is benoemd als een van de drie ondervoorzitters van de grote conferentie voor hulp aan de geallieerde landen na de oorlog te Atlantic City. De Heer Peter A. Kerstens heeft gisteren enige malen het woord gevoerd.

MINISTER KERSTENS' REDE.

Minister Piet A. Kerstens is Vrijdag gekozen tot Voorzitter of lid van een drietal subcommissies van de conferentie te Atlantic City. Zijn grote rede van Donderdag maakte, naar Aneta meldt, veel indruk.

WILLY DEN OUDEN TROUWDE.

Onze bekende zwemster Willy den Ouden is in de Zweedse kerk te Londen in het huwelijk getreden met den Zweedsen gezantschapsattaché Steffan Broms.

PROFESSOR BLEEKER OVERLEDEN.

Op 75-jarige leeftijd is te Groningen overleden Professor Dr. L. H. K. Bleeker, oud-hoogleraar in de Israëlitische geschiedenis aan de Universiteit aldaar.

BOMBARDEMENTEN.

Geallieerde vliegtuigen hebben vannacht hevige aanvallen gedaan op Ambon, Tanimbar en Babo.

Staten van Curaçao vergaderen.

Een Historische Avond.

Gisteravond kwamen de Staten van Curaçao bijeen in een vergadering, die later door de leden zelf als een historische werd aangeduid. Door omstandigheden van ziekte en uitstedigheid waren slechts 8 leden aanwezig onder leiding van ondervoorzitter Carel N. Winkel.

Allereerst werden de „Ingekomen Stukken" behandeld, waarbij o.a. een brief was van Zijne Excellentie den Gouverneur „om zo spoedig mogelijk een oordeel tegemoet te zien betreffende een ontwerp-beschikking voor de uitgifte van een obligatielening van ƒ 1.000.000". Dit oordeel werd gevraagd ingevolge artikel 152 van de Curaçaose Staatsregeling.

Naar aanleiding van deze brief stelt de ondervoorzitter voor deze ontwerp-beschikking nog dezelfde avond te behandelen.

Na de „Ingekomen Stukken" komen achtereenvolgens in behandeling:

1e. Ontwerp-landsverordening tot bekrachtiging van het besluit van den Gouverneur van Curaçao van de 30e Juli 1942 tot wijziging en aanvulling van de „Ongevallenregeling 1936", zoals gewijzigd en aangevuld, laatstelijk bij landsverordening van de 7e Augustus 1940.

2e. Ontwerp-landsverordening tot bekrachtiging van het besluit van den Gouverneur van Curaçao van de 8e Januari 1943 tot aanvulling van de „Curaçaose Regeling Rechtsverkeer in Oorlogstijd", zoals sedert bekrachtigd bij landsverordening van de 12e September 1942 en aangevuld en gewijzigd, laatstelijk bij besluit van de 9e Juli 1942.

3e Ontwerp-landsverordening regelende het verbod van uitvoer van in Curaçao aanwezig Baggermateriaal en Zandzuigers en onderdelen daarvan.

Al deze drie ontwerp-landsverordeningen worden verder zonder enige bespreking aangenomen.

Nu stelt de ondervoorzitter C. N. Winkel voor de ontwerp-beschikking voor de uitgifte van een obligatielening van ƒ 1.00.000 te behandelen.

Allereerst wordt het woord verleend aan **Statenlid Frederik A. Vromans.** Deze zegt, dat hij niet over de lening als zodanig spreken zal, noch over het principe van lenen in deze tijd, noch over het lenen als geldbelegging, maar dat hij alleen wil zien naar het doel van deze lening. De opbrengst van deze lening zal immers gestort worden in een algemeen bouwfonds, dat dienen zal voor de volkshuisvesting.

Hoe vaak is er tussen deze muren al niet gesproken over de volkshuisvesting. Gouverneur, gemachtigden van Bestuur en Statenleden spraken herhaaldelijk hierover. Het is een magisch woord geworden. Een magisch woord, dat echter tot op dit ogenblik geen magische uitwerking vond.

Er kan gezegd worden, dat op het gebied van de volkshuisvesting practisch niets in orde is. Toen ik, zo vervolgde de Heer Vromans, in 1927 voor het eerst voet aan wal zette op Curaçao, stond ik versteld over de achterlijke woningtoestanden. Niet alleen een zeer groot tekort aan woningen, maar ook een hoedanigheid van huizen, welke meer dan treurig was. Talrijke huizen waren verstoken van de meest noodzakelijke hygiëne en gerieven. Nu wij 16 jaar verder zijn, moeten wij tot onze schande erkennen, dat wij geen stap vooruit zijn gegaan, doch misschien eerder achteruit.

De stichting Volkswoningbouw bouwde op Groot Kwartier en de stichting Volkshuisvesting te Willemstad op verschillende plaatsen. Het was uitstekend werk, doch slechts een klein aantal mensen kon geholpen worden. Door de grote volksaanwas, waarmede de woningbouw op geen stukken na gelijke tred hield, deed de toestand ten zeerste verergeren.

Dat het Bestuur nu de mogelijkheid gezien heeft een oplossing te krijgen en daarvoor een lening sluit, verdient een woord van hulde. Deze daad kan genoemd worden een mijlpaal in het sociaal en economisch leven van Curaçao.

Deze eerste daad zal echter pas van belang blijken te zijn als ze gevolgd wordt door vele andere. Er moet een vast omlijnd plan komen, een zogenaamd jarenplan.

Op het ogenblik sta ik echter wel sceptisch tegenover de uitwerking gezien de internationale toestand. Er zijn geen voldoende noodzakelijke materialen; er is tekort aan arbeidskrachten en er dreigt gevaar, dat de woningen te duur zullen worden voor de bevolkingsgroep, die de woningen het meest nodig heeft.

De Heer Vromans juicht echter de fondsvorming toe en spreekt de wens uit, dat het fonds worde opgevoerd. Het voornaamste is echter, dat nu de principiële stap gezet zij.

De spreker voegt er nog aan toe, dat hij hoopt spoedig meer te vernemen van de plannen. Het doel moet zijn de afschuwelijke woningtoestanden zo spoedig mogelijk op te heffen en er voor te zorgen, dat de werkende klasse beschikken kan over een behoorlijke woning. De woningtoestanden moeten zo verbeteren, dat Curaçao op dat gebied ook voor de dag kan komen en het zich niet behoeft te schamen.

Nu neemt **Statenlid Dr. Adolphe W. J. M. Desertine** het woord om te verklaren, dat hij het geheel eens is met zijn geacht medelid Vromans. Deze lening is inderdaad een mijlpaal in het sociaal en economisch leven van Curaçao. Wij beleven, zo verklaarde de Heer Desertine, een historisch moment. De vergaderzaal moest eigenlijk tot de nok met belangstellenden gevuld zijn.

Tot dusver heeft het aan de nodige energie ontbroken. 18 Jaar geleden waren hier inderdaad de toestanden op woninggebied verschrikkelijk. Er kan gerust gezegd worden, dat het geen anti-sociale doch a-sociale toestanden waren. Jaren lang is het tekort voort blijven bestaan, zelfs in jaren, dat het niet nodig was, dat de geldmiddelen ruim waren.

Eenieder van ons moet zijn stem verheffen van dankbaarheid. Van dankbaarheid ook aan het Bestuur. Ik stel er hedenavond een eer in lid te zijn van dit college, dat medewerkt deze maatregel tot stand te brengen.

De Heer Desertine zeide nog, dat hij hoopte, dat het Bestuur zal begrijpen, dat de Staten voor de oplossing van het woningbouwvraagstuk alle steun zullen verlenen en zij bereid zijn eventueel het fonds te verhogen.

Statenlid **Dr. Jacob R. Arends** spreekt nu en verklaart zich geheel aan te sluiten bij de vorige sprekers. Ook hij juicht deze gebeurtenis toe en wel om het doel: de volkshuisvesting.

De volkshuisvesting staat op Curaçao op een zeer achterlijk peil. Het geld dat geleend wordt, zal geleend worden voor het gebiedsdeel Curaçao, dus alle eilanden zullen daarvan hun woningtoestand moeten verbeteren. Derhalve kan dan ook gezegd worden, dat 1 millioen veel te weinig is. Alleen de hygiënische verbeteringen zullen veel geld vragen. Er bestaan in Curaçao bij de bouwverordening vele hygiënische bepalingen, waaraan men voldoen moet.

In de practijk blijkt echter, dat er niet veel van terecht komt. De toegepaste methode is onvoldoende en leidt tot de grootste moeilijkheden.

De poging tot reorganisatie van de hygiënische dienst kan als mislukt worden beschouwd. De hygiënische dienst werkt van achteren af aan en de spreker raad het Bestuur aan van voren af aan te beginnen.

Er moeten hygiënische woningen komen en dat zal veel geld eisen, maar het is een noodzakelijkheid. Een riolering is absoluut nodig, want anders zullen er nimmer voldoende resultaten bereikt worden.

Het gebruik van beerputten is uit den boze en bovendien is er bijna geen plaats meer voor. Aruba kreeg een faecaliënwagen, maar ze voldoet niet. Nooit zal er voldoende hygiëne mogelijk zijn zonder riolering. Een riolering kost veel geld, maar het Bestuur moet dat geld besteden om wille van de gezondheid van de bevolking. Door een uitstekende hygiëne krijgt men niet alleen een gezond volk, maar tevens voorkomt men ziekten en epidemieën. En dit laatste bespaart het Bestuur op den duur vele uitgaven. Wij moeten hier vooral naar het doel kijken en niet naar het geld. De hygiëne moet zo hoog mogelijk worden opgevoerd.

Tot slot wekt Dr. Arends het Bestuur op aan het werk te gaan en niet op bekrompen, doch op brede wijze.

Hierna neemt **Dr. Moïses F. da Costa Gomez** het woord tot het uitspreken van een zeer interessante rede, welke wij begin volgende week in haar geheel zullen opnemen.

Nadat Dr. Da Costa Gomez gesproken heeft, besluit de ondervoorzitter C. N. Winkel den Gouverneur mededeling te doen van het oordeel der Staten, dat zij eenparig de ontwerp-beschikking voor de uitgifte van een obligatielening van ƒ 1.000.000 goedkeuren.

Vervolgens spreekt de ondervoorzitter nog het volgende:

„Zoals u weet is gisteravond in de afdelingen gesproken over het feit, dat uit goede bron vernomen is, dat de Pan American Airways niet zou zijn accoord gegaan met de inhoud van de in de plaatselijke pers gepubliceerde overeenkomst, welke met haar zou worden gesloten in verband met haar plannen om haar luchtlijnen tot Curaçao uit te strekken en van haar voornemens ten deze zou hebben afgezien.

Het is u bekend, dat de Staten voor deze aangelegenheid grote belangstelling hebben.

Ik zou u dan ook naar aanleiding van de bespreking van gisteravond willen voorstellen de volgende brief tot Zijne Excellentie den Gouverneur te richten:

„De inhoud van de overeenkomst, welke tussen het Gouvernement van Curaçao en de Pan American Airways zou worden gesloten in verband met de plannen van deze maatschappij om haar luchtlijnen tot Curaçao uit te strekken, is onlangs in de plaatselijke pers gepubliceerd.

Er wordt echter uit goede bron vernomen, dat de maatschappij niet zou zijn accoord gegaan met de bepalingen van de overeenkomst en van haar voornemens ten deze zou hebben afgezien.

De Staten zouden het op grote prijs stellen zo Uwe Excellentie hen ter zake van deze quaestie zoudt willen inlichten."

Dan is gisteravond in de afdelingen medegedeeld, dat onlangs een bijeenkomst van de Onderzoekings-commissie (Research-Council) van de Engels-Noordamerikaanse Caraïbische Commissie heeft plaats gehad dan wel binnenkort zal plaats hebben. Men vroeg zich naar aanleiding van dit bericht af, of Curaçao door een eigen afgevaardigde daarbij tegenwoordig was dan wel vertegenwoordigd zal zijn.

U zult zich herinneren, dat de Staten bij brief dd. 20 September jl. No. 68 aan Zijne Excellentie den Gouverneur er hun teleurstelling over uitspraken, dat Curaçao niet door een eigen gedelegeerde ter conferentie van de Engels-Noordamerikaanse Caraïbische Commissie op St. Thomas vertegenwoor-

(Wordt vervolgd op pagina 2)

Waarschuwing aan den Handel.

Het Hoofd van het Bureau voor Sociale en Economische Zaken,

gegeven de herhaaldelijk inkomende klachten van grove prijsopdrijving, welke bedrijvers zoeken te motiveeren met het voorwendsel van inkoop van onbekenden „van hand tot hand" of hoogstens door overlegging van een z. g. kwijting voor een hoog bedrag op een slordig stukje papier van ieder zakelijk aanzien ontbloot,

maakt bekend

dat in den vervolge geen verklaringen van inkoopsprijzen zullen worden erkend welke niet ondersteund kunnen worden door een handelsfactuur, opgemaakt naar zakelijke usance en plaats van herkomst en volledige naam van verkoopers vermeldend. Bij gebreke hiervan zullen de voor elk afzonderlijk geval vereischte maatregelen getroffen worden.

Het Hoofd voornoemd,
J. H. van BOVEN.

PUBLIEKE VEILING.

Op Dinsdag, den 16en November a.s. des voormiddags om 9 uur, zal ten overstaan en ten kantore van den notaris Ed. S. Lansberg in de Willemstad, Breedestraat No. 21 boven alhier in het openbaar worden verkocht een hoeveelheid koopmansgoederen, waaronder:

Katoenen stoffen, dril, keper, khaki, flanellen, werkhemden, schoenen, zeep, parfumerie, stijfsel, zeildoek, bindgaren, elastieken slangen, stoelen en ruststoelen, koffers en handkoffers, wonderolie, gedroogde pruimen en perziken.

Monsters te bezichtigen ten bovengemelde kantore op Zaterdag a.s. des voormiddags 9 tot 12 uur.

Curaçao, den 10en November 1943.

Openbare Bekendmaking.

De Algemeen Militair Commandant te Curaçao:

Gelet op het gestelde onder ten 2e van de Openbare Bekendmaking van 30 October 1943,

MAAKT BEKEND

dat met ingang van 12 November 1943 phase B. weer van kracht is.

Willemstad, 12 November 1943.
De Algemeen Militair Commandant,
De Schout bij Nacht,
C. J. Baron van Asbeck.

OUD PADVINDERS

worden uitgenoodigd door het dagelijksch Bestuur van

„De Nederlandsche Padvinders"

afdeeling Willemstad

zich schriftelijk of telefonisch als zoodanig bekend te willen maken aan de secretaresse der afdeeling.

Mevr. van der Laan
HUIZE MAHAAI
Tel. 1373.